

คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว	๑
วันที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ที่ได้ตรวจชำระใหม่	
พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้บังคับ	๑
ยกเลิกบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิหญิงมีสามี	๑
พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง	
และพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๑๗	๒
การแบ่งทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาตามกฎหมายลักษณะพัวเมีย บทที่ ๖๘	๖
การแบ่งสินสมรสในกรณีที่ชายมีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายหลายคน	๖
พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส	
ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๕๔๕	๘
พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง	
และพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๕	๑๑
บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่ง	
และพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๖๒ ถึงมาตรา ๗๑	๑๕
ลักษณะ ๑ การสมรส	๒๑
หมวด ๑ การหมั้น	๒๑
คำหมั้นของผู้เยาว์	๒๒
ความสมบูรณ์ของการหมั้น	๒๔
ของหมั้นและสินสอด	๒๔
การเรียกสินสอดคืนเพราะไม่มีการสมรส	๒๕

การหมั้นไม่เป็นเหตุที่จะบังคับให้ทำการสมรสกันได้	๓๑
ความรับผิดชอบเมื่อผิดสัญญาหมั้น	๓๓
ค่าทดแทนที่ต้องรับผิดชอบเมื่อผิดสัญญาหมั้น	๓๖
คู่หมั้นตายก่อนสมรสเรียกค่าทดแทนไม่ได้	๓๕
การเลิกสัญญาหมั้นโดยมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่หญิง	๔๐
การเลิกสัญญาหมั้นโดยมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ชาย	๔๑
การเรียกค่าทดแทน	๔๒
อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนและสิทธิเรียกคืนของหมั้น	๔๕
หมวด ๒ เงื่อนไขแห่งการสมรส	๔๗
๑. เงื่อนไขเรื่องอายุ	๔๗
๒. เงื่อนไขเรื่องคู่สมรสต้องไม่วิกลจริตหรือไร้ความสามารถ	๔๘
๓. เงื่อนไขเรื่องคู่สมรสต้องไม่เป็นญาติสืบสายโลหิต	๔๕
๔. เงื่อนไขเรื่องจะต้องไม่เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่น	๔๕
๕. เงื่อนไขเรื่องคู่สมรสต้องยินยอมเป็นสามีภริยากัน	๕๑
การสมรสของผู้เยาว์	๕๓
การสมรสระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรม	๕๔
การสมรสของหญิงที่สามีตายหรือที่การสมรสสิ้นสุดลง	๕๔
การสมรสในต่างประเทศ	๕๖
การสมรสในกรณีจำเป็น	๕๘
การจดทะเบียนสมรส	๖๐
ถ้านายทะเบียนไม่ยอมรับจดทะเบียนสมรสจะอย่างไร	๖๑
หมวด ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา	๖๖
กรณีที่ศาลสั่งให้สามีหรือภริยาเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ	๗๐
กรณีที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนวิกลจริต	๗๑

วิธีการชั่วคราวเกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดูหรือ	
การคุ้มครองฝ่ายที่วิกลจริต	๗๓
หมวด ๔ ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา	๗๕
สัญญาก่อนสมรส	๗๑
แบบของสัญญาก่อนสมรส	๗๓
สัญญาระหว่างสมรส	๗๖
ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา	๗๕
สินส่วนตัว	๗๕
ข้อสอบเนติบัณฑิตฯ สมัย ๔๐ และธงคำตอบ	๕๒
สินสมรส	๕๓
ข้อสอบเนติบัณฑิตฯ สมัย ๓๑ และธงคำตอบ	๕๕
การจัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา	๑๐๐
การจัดการสินสมรส	๑๐๔
วิธีดำเนินคดีให้ถูกต้อง	๑๑๐
ความยินยอมของสามีหรือภริยาที่ต้องทำเป็นหนังสือ	๑๑๐
การจัดการสินสมรสร่วมกัน	๑๑๒
ข้อสอบเนติบัณฑิตฯ สมัยที่ ๕๑ และธงคำตอบ	๑๑๖
การทำพินัยกรรมในส่วนสินสมรส	๑๑๗
การร้องขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้สามีหรือภริยาเป็นผู้จัดการสินสมรส	
แต่ผู้เดียว หรือขอให้สั่งแยกสินสมรส	๑๒๐
การขอเป็นผู้จัดการสินสมรสโดยเฉพาะแต่ผู้เดียวหรือขอร่วมจัดการด้วย	๑๒๓
การเอาชำระหนี้จากทรัพย์สินของสามีภริยา	๑๒๕
กรณีสามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วม	๑๒๗
หนี้ที่สามีหรือภริยาก่อให้เกิดขึ้นระหว่างสมรส	๑๒๘

การแยกดินสมรสเพราะเหตุล้มละลาย	๑๓๓
๑๓๑ การช่วยเหลือออกค่าใช้จ่ายในกรณีที่ไม่มีดินสมรสเหลืออยู่	๑๓๖
หมวด ๕ ความเป็นโมฆะของการสมรส	๑๓๗
๑๓๒ การสมรสที่เป็นโมฆะไม่ก่อให้เกิดสัมพันธ์ทางทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา	๑๔๑
หมวด ๖ การสิ้นสุดแห่งการสมรส	๑๔๓
๑๔๓ การสมรสที่เป็นโมฆียะ	๑๔๕
๑๔๔ ผู้ที่มีสิทธิร้องขอเพิกถอนการสมรสที่เป็นโมฆียะ	๑๕๒
๑๔๕ การสิ้นสุดของการสมรสที่ศาลพิพากษาให้เพิกถอน	๑๕๔
๑๔๖ ผลของการเพิกถอนการสมรส	๑๕๕
๑๔๗ อายุความสิทธิเรียกร้องระหว่างสามีภริยาที่การสมรสสิ้นสุดลง	๑๕๕
๑๔๘ การรับผิดชอบค่าทดแทนความเสียหายและค่าเลี้ยงชีพ	๑๕๖
๑๔๙ การสมรสสิ้นสุดลงด้วยการหย่า	๑๕๗
๑๕๐ การหย่าโดยความยินยอม	๑๕๗
๑๕๑ การหย่ากันเองจะสมบูรณ์ต้องจดทะเบียนการหย่า	๑๕๕
๑๕๒ การหย่ากันเองที่กระทำขึ้นโดยสมยอมระหว่างสามีภริยา ไม่ผูกพันบุคคลภายนอก.....	๑๖๑
๑๕๓ การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล	๑๖๒
๑๕๔ เหตุฟ้องหย่า.....	๑๖๒
๑๕๕ สิทธิได้รับค่าทดแทนและสิทธิเรียกค่าทดแทน	๑๖๒
๑๕๖ ค่าทดแทนจากสามีหรือภริยาที่จิตใจก่อให้เกิดเหตุหย่าขึ้น	๑๖๖
๑๕๗ ข้อสอบเนติบัณฑิตฯ สมัยที่ ๓๓ และธงคำตอบ	๑๖๘
๑๕๘ การขอให้ศาลมีคำสั่งชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาคดีฟ้องหย่า	๑๕๓
๑๕๙ การหย่ามีผลเมื่อใด	๑๕๔
๑๖๐ คำถามที่นักศึกษาถามและคำตอบ	๑๕๕

ข้อสอบเนติบัณฑิตฯ สมัย ๔๔ และธงคำตอบ	๑๕๕
การแบ่งทรัพย์สินเมื่อหย่ากัน	๑๕๖
การแบ่งทรัพย์สินในกรณีที่สามีภริยาตาย	๑๕๘
การแบ่งทรัพย์สินชายหญิงที่เป็นสามีภริยากันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส	๑๕๘
การแบ่งสินสมรส	๒๐๐
การชดใช้สินสมรสที่ขาดหาย	๒๐๒
ความรับผิดชอบหนี้สินเมื่อการสมรสสิ้นสุดลง	๒๐๓
ลักษณะ ๒ บิดามารดากับบุตร	๒๐๕
หมวด ๑ บิดามารดา	๒๐๕
การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร	๒๐๖
การฟ้องคดีปฏิเสธความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย	๒๑๒
เด็กเกิดนอกสมรส	๒๑๓
การขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตร	๒๑๘
การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตร	๒๒๕
วิธีการในการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตร	๒๒๘
ข้อสอบเนติบัณฑิตฯ สมัย ๓๘ และธงคำตอบ	๒๓๐
การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๕๔๗ มีผลเมื่อใด	๒๓๑
หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร	๒๓๖
คดีอุทลุม	๒๓๖
การอุปการะเลี้ยงดูระหว่างบิดามารดากับบุตร	๒๔๒
บิดาหรือมารดาฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูให้บุตรไม่เป็นอุทลุม	๒๔๘
สิทธิของผู้ใช้อำนาจปกครอง	๒๕๐
อำนาจปกครองบุตรติดตาม	๒๕๑
ผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม เป็นผู้อนุบาลหรือ	
ผู้พิทักษ์ของบุตร	๒๕๒

คำบอกกล่าวของผู้ใช้อำนาจปกครอง	๒๕๔
อำนาจปกครอง	๒๕๔
การใช้เงินได้ของบุตร	๒๕๖
การทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์	๒๕๖
กรณีที่ผู้ใช้อำนาจปกครองไม่มีสิทธิจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์	๒๗๐
กรณีที่อำนาจปกครองสิ้นไป	๒๗๑
การให้การรับรองการจัดการทรัพย์สิน	๒๗๒
อายุความฟ้องคดี	๒๗๓
การถอนอำนาจปกครองของผู้ใช้อำนาจปกครอง	๒๗๓
ผู้ใช้อำนาจปกครองมีอำนาจดั้งเดิม	๒๗๖
หน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรและสิทธิติดต่อกับบุตร	๒๗๖
หมวด ๓ ความปกครอง	๒๗๘
การตั้งผู้ปกครอง	๒๘๐
กรณีที่ศาลตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์หรือ เป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์	๒๘๑
ผู้กำกับการปกครอง	๒๘๑
ผู้ซึ่งถูกตั้งเป็นผู้ปกครองได้	๒๘๒
การเพิกถอนคำสั่งตั้งผู้ปกครอง	๒๘๓
สิทธิและหน้าที่ของผู้ปกครอง	๒๘๖
ความสิ้นสุดแห่งการเป็นผู้ปกครอง	๒๙๓
การถอนผู้ปกครอง	๒๙๓
การส่งคืนทรัพย์สินเมื่อความปกครองสิ้นสุดลง	๒๙๕
การคิดดอกเบี้ยในทรัพย์สินที่คืนกัน	๒๙๖
ผู้ปกครองกับบำเหน็จ	๒๙๗
สามีหรือภริยาเป็นคนไร้ความสามารถ	๒๙๘

หมวด ๔ บุตรบุญธรรม	๓๐๑
บุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิรับมรดกแทนที่ผู้รับบุตรบุญธรรม	๓๑๐
สิทธิรับมรดกของบุตรบุญธรรม	๓๑๒
การเลิกรับบุตรบุญธรรม	๓๑๓
ฟ้องเลิกการรับบุตรบุญธรรม	๓๑๕
อายุความฟ้องขอให้เลิกการรับบุตรบุญธรรม	๓๑๖
การเลิกรับบุตรบุญธรรมโดยคำพิพากษา	๓๑๗
ลักษณะ ๓ ค่าอุปการะเลี้ยงดู	๓๒๐
การบังคับคดีเพื่อชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ	๓๒๔
ภาคผนวก	
พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	๓๒๖
พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘	๓๓๕
พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดกันแห่งกฎหมาย พุทธศักราช ๒๔๘๑	
ภาค ๕ ครอบครัว	๓๔๑
การฟ้องร้องคดีครอบครัว	๓๔๕
คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกา	๓๔๕
๑. คดีที่วินิจฉัยว่าอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว	๓๔๕
๒. คดีที่วินิจฉัยว่าไม่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว	๓๕๓

